

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/8/2025
Identifikačné číslo spisu:	7110214363
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7110214363.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/. X. R., J., N.R. XX a 2/ K. R., J., N. XX, proti žalovaným 1/ Slovenskej republiky, za ktorú koná Slovenský pozemkový fond, Bratislava, Búdková 36, 2/ S.. J. Š., N., Ď. XX, 3/ S.. W. K.V., J., K. X, 4/ X.. E. V., J., N. X, 5/ X.. N. N., D., Z. XX, 6/ E. K.E., J.E., T. X, 7/ E. H., J., D. X, 8/ C. D., J. V.G. XXX, 9/ S. Q., narodenému XX. S. XXXX, J., K. XX, 10./ K. K., J. N. XXX, 11/ S. Q., narodenému XX. K. XXXX, J.E., K. XX, žalovaní 2/, 4/, 5/, 6/, 7/ a 11/ zastúpení advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., Košice, Južná trieda č. 28, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 24C/145/2010, o dovolaní žalobkyne 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. novembra 2023 sp. zn. 3Co/72/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/, 4/, 5/, 6/, 7/ a 11/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaným 3/, 8/, 9/ a 10/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudok Okresného súdu Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie resp. prvoinštančný súd“) zo dňa 17. augusta 2021 č.k. 24C/145/2010-811, ktorým určil, že „...žalobkyňa 2/ je výlučnou vlastníčkou parcely KN - C č. XXX/X zastavaná plocha o výmere 121 m2, KN-C č. XXX/X - zastavaná plocha o výmere 178 m2, KN-C č. XXX/X záhrada o výmere 528 m2 a KN-C č. XXX/X záhrada o výmere 330 m2, všetky parcely katastrálne územie J. R. C. vytvorené zo sporných parciel registra KN-E č. XXX/XXX a KN-E č. XXX/XXX katastrálneho územia J. R. C. žalobu žalobcu 1/ v celom rozsahu zamietol..žalobkyni 2/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % proti žalovaným a žalovaným vo vzťahu k žalobcovi 1/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %..." zmenil tak, že žalobu v uvedenej (vyhovujúcej) časti zamietol a žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 11/ trovy konania v celom rozsahu (výrok I.); žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ až 11/ trovy odvolacieho konania v celom rozsahu (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia po skutkovej stránke uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia vlastníckeho práva pôvodne k parcelám KN-C č. XXX/X, orná pôda o výmere 88 m² a KN-C XXX/X orná pôda o výmere 665 m² katastrálne územie J. R. C. a následne sa domáhali určenia vlastníckeho práva k parcelám KN-C č. XXX/X, KN-C č. XXX/XX, KN-C č. XXX/X a KN-C č. XXX/X katastrálne územie J. R. C.. Ďalej vychádzal zo zistenia, že rozhodnutím odboru pre výstavbu Okresného národného výboru v Košiciach zo dňa 26. mája 1959 bolo otcovi žalobkyne D. Š. vydané stavebné povolenie na výstavbu rodinného domu v J. R. C. na pozemku KN-E č. XXX zastavaná plocha o výmere 160 m². Na parcele KN-C č. XXX/X S. postavený rodinný dom súpisné č. XXX, ktorého výlučnou vlastníčkou je žalobkyňa na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 23D 297/00. Parcely registra KN-C č. XXX/X a č. XXX/X D. vlastnícky zapísané od 8. novembra 1956 na Československý štát v celosti a ich správa bola zverená Okresnému národnému výboru. Miestny národný výbor dňa 8. mája 1961 ako predávajúci uzatvoril kúpnu zmluvu, na základe ktorej rodičom žalobkyne ako kupujúcim odpredal nehnuteľnosti zapísané na pozemnoknižnej vložke č. XXX O. to parcela č. XXX/X, z nej časť - parcelu č. XXX/X (novovytvorenú) ako aj parcelu č. XXX/X a z nej časť - parcelu č. XXX/X (novovytvorenú). Celková výmera odpredanej plochy bola 753 m². Na základe geometrického plánu zo dňa 15. apríla 1961 hranice pozemkov boli vymierané v prírode kolíkmi. Matka žalobkyne K. Š. zomrela dňa XX. O. XXXX a otec žalobkyne zomrel dňa XX. S. XXXX. Rovnako dňa XX. F. XXXX zomrel brat žalobkyne Š. Š..

1.2. Po vykonanom dokazovaní prvoinštančný súd dospel k záveru, že akt na základe ktorého bol rodičom žalobkyne 2/ pridelený pozemok pre účel výstavby rodinného domu nemožno pokladať za právny titul, ktorý by mal za následok prevod vlastníckeho práva. Bol však toho názoru, že právni predchodcovia žalobkyne 2/ jej rodičia sa stali bezpodielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností titulom vydržania najneskôr k 1. januáru 1992. Kúpnu zmluvu uzavretú právnymi predchodcami žalobkyne 2/ dňa 8. mája 1961 považoval súd prvej inštancie za platnú, nakoľko zmluva bola uzavretá v zákonom predpísanej forme a obsahu všetky potrebné náležitosti, pričom zákon pre platnosť a účinnosť zmluvy nevyžaduje žiadnu registráciu vo verejnej knihe alebo registri. Kúpna zmluva bola uzavretá v čase platnosti Občianskeho zákonníka z r. 1950, teda v čase tzv. neformálnosti právnych úkonov. Predmetom kúpnej zmluvy boli novovytvorené parcely č. XXX/X o výmere 665 m² a č. XXX/X o výmere 88 m², teda spolu vo výmere 753 m². V čase uzavretia kúpnej zmluvy bol vlastníkom parcely č. XXX/X Československý štát a spoluvlastníkmi parcely č. XXX/X bol S. Q. v rozsahu 7/100-ín, O. Q., O. D. a Československý štát každý v rozsahu 10/100-ín. Vzhľadom na to, že kúpna zmluva bola vyhotovená ako neformálny právny úkon postačilo zmluvu uzavrieť a podpísať. Zákon pre platnosť a účinnosť zmluvy nevyžadoval žiadnu registráciu. Záveru o oprávnenosti držby rodičov žalobkyne 2/ aj vo vzťahu k pozemku držanému nad rozsah predmetu kúpnej zmluvy svedčilo i to, že hranica pozemkov, ktoré nadobudli na základe kúpnej zmluvy z r. 1961 boli v prírode vymierané kolíkmi. Súd prvej inštancie konštatoval, že pokiaľ sa právni predchodcovia žalobkyne 2/ chopili držby na základe kúpnej zmluvy z 8. mája 1961 potom v súlade s § 116 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka k 8. máju 1971 uplynula 10 ročná vydržacia doba. Vzhľadom k tomu, že v r. 1964 bol prijatý nový Občiansky zákonník, ktorý vydržanie nepripúšťal a toto umožnila až novela Občianskeho zákonníka účinná od 1. januára 1992, pričom rodičia žalobkyne k 1. januáru 1992 žili a nehnuteľnosť do tej doby nepretržite užívali, resp. mali vo faktickej držbe 30 rokov k uvedenému dátumu sa stali bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností titulom vydržania. Z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva bolo pritom irelevantné, že sporné pozemky neboli v rámci dedičského konania po rodičoch žalobkyne 2/ prejednané, pretože vlastnícke právo k nim nadobudli vydržaním ešte pred svojou smrťou k 1. januáru 1992. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobkyňa 2/ sporné pozemky nenadobudla titulom vydržania, ale titulom dedenia týchto už vydržaných pozemkov od svojich právnych predchodcov, pričom bolo irelevantné, či žalobkyňa 2/ v dedičskom konaní sporné pozemky uviedla ako predmet dedičstva, keďže k zániku dobrej viery jej právnych predchodcov nedošlo. Prvoinštančný súd nesúhlasil s názorom žalovaného 1/ že rozhodnutie o určení výlučného vlastníctva žalobkyne 2/ je rozhodnutie ultra petítum partium. Bol toho názoru, že faktické ovládanie veci a nepretržitosť držby medzi účastníkmi nebolo spornou skutočnosťou, nikto ani nespochybňoval, v akom rozsahu sa žalobkyňa 2/ domáhala určenia vlastníckeho práva, jej rodičia po dobu 30 rokov sporné pozemky fakticky ovládali ako vec, ktorá im patrí titulom vlastníckeho práva, tieto fyzicky užívali, obhospodarovali, pestovali na nich plodiny a tieto

boli a sú ohradené plotom. Faktickú držbu nikdy nestratili. Na základe uvedených dôvodov prvoinštančný súd žalobe vyhovel a určil, že žalobkyňa 2/ je výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností v zmysle predloženého geometrického plánu. Vo vzťahu k žalobcovi 1/ žalobu zamietol z dôvodu, že neexistuje žiaden právny titul alebo dôvod, od ktorého by mohol odvodiť, že pozemky nadobudol do svojho vlastníctva. Od počiatku malo ísť o to, že pozemky patria rodičom žalobkyne 2/ na základe kúpnej zmluvy a nepatrilo do okruhu ich právnych nástupcov.

1.3. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP, úspešnej žalobkyne priznal náhradu trov konania vo vzťahu k neúspešným žalovaným a rovnako tak úspešným žalovaným vo vzťahu k neúspešnému žalobcovi.

2. Odvolací súd v dôvodoch napadnutého rozhodnutia, ktorým zmenil prvoinštančný rozsudok uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno považovať za správne, pokiaľ konajúci súd pri rozhodovaní vychádzal z názoru, že „...z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva bolo irelevantné, že sporné pozemky neboli v rámci dedičského konania po rodičoch žalobkyne prejednané, pretože vlastnícke právo k nim nadobudli rodičia žalobkyne vydržaním ešte pred svojou smrťou k 1. januáru 1992. Sama žalobkyňa sporné pozemky nenadobudla titulom vydržania, ale titulom dedenia týchto už vydržaných pozemkov od svojich právnych predchodcov“.

2.1. Odvolací súd poukazujúc na ustanovenie § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 460 Občianskeho zákonníka uviedol, že smrť účastníka konania (fyzickej osoby) je typickou v majetkových veciach právnou skutočnosťou, s ktorou sa spája univerzálna sukcesia, a to na základe hmotnoprávných ustanovení upravujúcich oblasť dedičského práva. Ide predovšetkým o § 460 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa dedičstvo nadobúda smrťou poručiteľa. K nadobudnutiu dedičstva poručiteľovým dedičom však nedochádza len na základe smrti poručiteľa.

2.2. V prejednávanej veci súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal zo zistenia, že právni predchodcovia žalobkyne 2/ - jej rodičia sa k 1. januáru 1992 stali bezpodielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností titulom vydržania. Matka žalobkyne 2/ zomrela v roku 1996 a otec žalobkyne 2/ v roku 1998. Predmetné zistenie však nemohlo mať kladný vplyv na výsledok konania o určenie, že vlastníkom sporných pozemkov je žalobkyňa 2/, ak jej právni predchodcovia na ňu sporné pozemky nepreviedli. Nadobudnutie vlastníckeho práva prípadným vydržaním u právnych predchodcov žalobkyne 2/, ktorá sa v konaní domáha určenia svojho vlastníckeho práva nezakladá bez ďalšieho záver o jej vlastníckom práve. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z názoru, že žalobkyňa 2/ vlastnícke právo vydržaním nenadobudla (a proti tomu záveru žalobkyňa v priebehu konania ani nenamietala), pričom k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním už došlo u jej právnych predchodcov - rodičov. Ak si potom konajúci súd urobil záver, že vlastnícke právo nadobudli k sporným pozemkom vydržaním právni predchodcovia žalobkyne 2/ bol záver o vlastníckom práve žalobkyne 2/ podmienený uvedením ďalšej právnej skutočnosti (zmluva, vydržanie, nadobudnutie v rámci dedičského konania a pod.), na základe ktorej vlastnícke právo následne od svojich právnych predchodcov nadobudla. Súd prvej inštancie ako právnú skutočnosť, na základe ktorej mala vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam nadobudnúť žalobkyňa 2/ uviedol dedenie (bod 121 rozsudku súdu prvej inštancie), avšak zároveň konštatoval, že sporné pozemky neboli v rámci dedičského konania po rodičoch žalobkyne 2/ prejednané. Podľa odvolacieho súdu, ak sporné pozemky neboli prejednané v dedičskom konaní po rodičoch žalobkyne, čo v konaní potvrdila aj sama žalobkyňa 2/, nemôže byť prípadne ani dedičské konanie a rozhodnutia v ňom vydané skutočnosťou, na základe ktorej by sa mohla stať vlastníčkou sporných pozemkov, a to z dôvodu že k nadobudnutiu dedičstva poručiteľovým dedičom nedochádza len na základe smrti poručiteľa. Právna úprava dedičského práva vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva; predpokladá mimo iného, že dedičstvo po každom poručiteľovi musí byť súdom prejednané a rozhodnuté. Podľa rozhodnutia súdu o dedičstve (§ 203 CMP) sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. Je tomu tak preto, že v čase od smrti poručiteľa až do rozhodnutia o dedičstve právoplatným uznesením súdu tu nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstve skončí. Ak teda sporné nehnuteľnosti po poručiteľoch - právnych predchodcov žalobkyne 2/ (D. Š. O. K. Š.) v rámci dedičského konania prejednané neboli, nebolo možné považovať za správny záver súdu prvej inštancie, že sporné pozemky nadobudla žalobkyňa 2/ titulom dedenia. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že je jedinou dedičkou po poručiteľoch. Ak súd prvej inštancie vychádzal z iného právneho

názoru, jeho rozhodnutie bolo nesprávne, preto odvolací súd postupom podľa § 388 CSP rozsudok vo vyhovujúcom výroku vo vzťahu k žalobkyni zmenil a žalobu zamietol.

2.3. Výrok o trovách prvoinštančného a odvolacieho konania odvolací súd odôvodnil s poukazom na § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP; neúspešnej žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovaným trovy celého konania v plnom rozsahu.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa 2/ (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanoveniami § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhovala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3.1. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku je nepreskúmateľné, závery odvolacieho súdu označila za svojvoľné, arbitrárne, v rozpore so zásadami logiky a nezodpovedajúce ustálenej judikatúre súdov. Postup odvolacieho súdu vzhľadom na závery, ktoré prezentoval vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí zo dňa 09. novembra 2023 bol podľa žalobkyne 2/ extrémne nelogický. Odvolací súd v prejednávanej veci vôbec nezaujal stanovisko k otázkam uvedeným vo vyjadrení k odvolaniam žalovaných a nedal odpovede na všetky otázky; pred odvolacím súdom tak došlo k vadám zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP žalobkyňa 2/ namietala, že odvolací súd vychádzal so skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom, jeho závery vôbec nehodnotil a iba uviedol svoj právny názor, ktorý je nesprávny a ktorý je preto predmetom dovolacieho konania. Za ďalšie žalobcovia, resp. ich právnych predchodcovia vychádzajúc zo stavu v akom sa sporné nehnuteľnosti nachádzali mali za to, že ich nadobudli do svojho vlastníctva na základe rozhodnutí vtedajších úradov. Na parcele si postavili svoj rodinný dom, ktorý neskôr aj ohradili plotom a od tejto doby až do reštitučného konania, o ktorom sa iba následne dozvedeli bez akéhokoľvek rušenia užívali v dobrej viere, že im tento pozemok patrí a že ho nadobudli. Dobrá viera a dobromyseľnosť žalobkyne 2/ a jej manžela vychádzali z toho, že takto im predmetné nehnuteľnosti aj s rodinným domom boli odovzdané od jej rodičov. Za nehnuteľnosti riadne uhrádzali daň aj všetky miestne poplatky. Sporné nehnuteľnosti nemohli byť predmetom dedičstva, pretože žalobkyňa 2/ o nich ani netušila, lebo neboli zapísané na predmetnom liste vlastníctva na nebohých rodičov, ku dňu ich smrti. Na podporu správnosti prezentovaných tvrdení a v súvislosti s tvrdeným odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) žalobkyňa poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu zo dňa 29. marca 2023 sp. zn. 6Cdo/212/2022, zo dňa 24. apríla 2017 sp. zn. 3Cdo/17/2016, zo dňa 01. marca 2011 sp. zn. 5Cdo/30/2010, zo dňa 31. marca 2016 sp. zn. 2Cdo/65/2015 tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015. V zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalobkyňa formulovala otázku v znení „Ak neboli v rámci dedičského konania prejednané nehnuteľnosti - pozemky, v rámci dedičského konania po právnych predchodcoch a ich právní nástupcovia ich nadobudli nerušeným užívaním so započítaním aj doby po ich právnych predchodcoch, a to po dobu vyše 59 rokov, sú splnené podmienky nadobudnutia vlastníctva vydržaním už k dátumu 01. januára 1992 ?“

4. Žalovaná 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, podané dovolanie zamietnuť, a to či už z procesných dôvodov resp. pre nesplnenie hmotnoprávnych predpokladov o nadobudnutí vlastníckeho práva na strane právnych predchodcov žalobkyne 2/ ako aj žalobkyne 2/ samotnej. Rozsudok odvolacieho súdu označila za vecne správny a riadne odôvodnený. Naďalej zotrvávala na názore, že žalobkyňa 2/ nenadobudla sporné nehnuteľnosti dedením, keďže žiadne dedičské konanie neprebehlo. Tiež namietala dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobkyne 2/ pri vstupe do držby. Zásadnými skutočnosťami, ktoré mali súdy nižších inštancií pri rozhodovaní zohľadniť bolo to, že niektorí zo žalovaných boli účastníkmi reštitučného konania a sporné nehnuteľnosti, resp. podiely im boli vydané v reštitučnom konaní, čo malo byť tiež zohľadnené.

4.1. Žalovaní 2/, 4/, 5/, 6/, 7/ a 11/ v podanom vyjadrení k dovolaniu navrhli podané dovolanie odmietnuť resp. zamietnuť, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne, súladne s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porovnaj rozhodnutie zo dňa 14. marca sp. zn. 3Cdo/222/2011). Vychádzajúc zo skutkového stavu danej veci a dovolateľkou nastolenej otázky,

táto nerieši jej domnelý právny titul, ale „domyslený“ právny titul. V žalobe a v podaných vyjadreniach žalobkyňa 2/ prezentuje iné skutkové tvrdenia ako v dovolaní. Aj ostatní žalovaní boli toho názoru, že v roku 1961 právni predchodcovia žalobkyne nemohli byť dobromyseľní svojím vstupom do držby spornej nehnuteľnosti. Kúpna zmluva z roku 1961 je „paakt“, nenadobudla platnosť, nikdy nebola registrovaná a nebola zaplatená ani kúpna cena (k tomu porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015). Právni predchodcovia žalobkyne 2/ by inak dňa 21. novembra 1961 nepodávali žiadosť o odkúpenie pozemku. Za pozornosť tiež stojí list S. Q. z 3. februára 1970 v ktorom žiada vyplatiť 6 korún/m² za „okupovaný pozemok“. Žalovaní 9/ a 10/ a právny predchodca žalovaného 11/ nadobudli spoluvlastnícky podiel na pozemkoch, ktoré sú predmetom tohto konania v reštitúcii. Pozemky boli reštituentom vydané rozhodnutiami Obvodného pozemkového úradu Košice - mesto.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne 2/ treba odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť

dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

12. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, jeho arbitrárnosť, to, že nedal odpovede na všetky vznesené otázky a napokon nesprávne skutkové a právne závery.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

15. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - vid' rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa (v danom prípade žalobkyne 2/).

15.1. Osobitne k dovolacím námietkam dovolateľky dovolací súd uvádza, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočným spôsobom objasnil ako v spore dospel k záveru, že „...nadobudnutie vlastníckeho práva prípadným vydržaním u právnych predchodcov žalobkyne, ktorá sa v konaní domáha určenia svojho vlastníckeho práva nezakladá bez ďalšieho záver o jej vlastníckom práve" a prečo z uvedeného dôvodu žalobkyňou zvolený typ žaloby nepovažoval za správny, a to aj rozborom relevantnej právnej úpravy (bod 25 až 28). V uvedenom smere nebola ani opodstatnená námietka žalobkyne 2/, že je jedinou dedičkou po poručníkoch. Pokiaľ žalobkyňa 2/ namietala, že postup odvolacieho súdu vzhľadom na závery, ktoré prezentoval vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí zo dňa 09. novembra 2023 bol „extrémne nelogický" dovolací súd uvádza, že z obsahu spisu zistil, že v

poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie bol zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. septembra 2018 č.k. 3 Co 288/2017-462 výlučne z procesných dôvodov. Súd prvej inštancie totiž vo veci meritorne rozhodol rozsudkom, vyhláseným dňa 10. mája 2016, pričom v čase jeho vyhlásenia žalovaný 4/ Š. Q., R.V. XX. O. XXXX, nemal procesnú subjektivitu, pretože zomrel 5 dní pred pojednávaním (dňa 5. mája 2016). Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bolo postupovať podľa § 63 ods. 2 CSP a pokračovať v konaní s dedičom žalovaného 4/, ktorú povinnosť si aj splnil. S poukazom na uvedené nebola dôvodná dovolacia námietka žalobkyne, že odvolací súd nepreskúmateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie. Dovolací súd uzatvára, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu sa vyporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, vrátane tých na ktoré dovolateľka poukazovala aj v rámci dovolacích námietok a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

16. Zo zhora uvedeného (pod bodom 15.1) je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa 2/ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasila a nestotožnila sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov (v danom prípade o nesprávne zvolenom type žaloby), ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (porov. R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP

18. Žalobkyňa 2/ ďalej vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Ako nesprávne právne posúdenú resp. dovolacím súdom rozhodovanú rozdielne formulovala otázku „Ak neboli v rámci dedičského konania prejednané nehnuteľnosti - pozemky, v rámci dedičského konania po právnych predchodcoch a ich právny nástupcovia ich nadobudli nerušeným užívaním so započítaním aj doby po ich právnych predchodcoch, a to po dobu vyše 59 rokov, sú splnené podmienky nadobudnutia vlastníctva vydržaním už k dátumu 01. januára 1992 ?". Na uvedenom mieste musí dovolací súd poznamenať, že súd prvej inštancie ako právnu skutočnosť, na základe ktorej mala vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam nadobudnúť žalobkyňa 2/ uviedol dedenie teda nie vydržanie na jej strane (a z tohto skutkového stavu vychádzal aj odvolací súd), súčasne ale konštatoval, že sporné pozemky neboli v rámci dedičského konania po rodičoch žalobkyňi 2/

prejednané.

19. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

20. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili.

21. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObd/2/2020 a tiež 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019).

22. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórному prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

23. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo 98/2017, 3Cdo 94/2018). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku; zákonodarcu túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

24. V danom prípade dovolateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu zo dňa 29. marca 2023 sp. zn. 6Cdo/212/2022, zo dňa 24. apríla 2017 sp. zn. 3Cdo/17/2016, zo dňa 01. marca 2011 sp. zn. 5 Cdo/30/2010, zo dňa 31. marca 2016 sp. zn. 2Cdo/65/2015 tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015, v dovolaní naformulovala nasledovne: „Ak neboli v rámci dedičského konania prejednané nehnuteľnosti - pozemky, v rámci dedičského konania po právnych predchodcoch a ich právny nástupcovia ich nadobudli nerušeným užívaním so započítaním aj doby po ich právnych predchodcoch, a to po dobu vyše 59 rokov, sú splnené podmienky nadobudnutia vlastníctva vydržaním už k dátumu 01. januára 1992 ?“ Inak povedané „či je možné podať žalobu o určenie vlastníckeho práva (v danom prípade titulom vydržania) podľa § 137 písm. c) CSP v prípade, ak je nehnuteľný majetok

žalobkyne ako dediča po jej právnych predchodcoch zapísaný na liste vlastníctva v prospech tretej osoby, ktorá nie je žiadnym dedičom, bez konania o dedičstve podľa CMP". Podľa dovolateľky tvrdenie odvolacieho súdu, že mala podať žalobu inú a je aktívne legitimovaná na podanie žaloby o určenie, že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva, prípadne na podanie žaloby na určenie, že poručník boli v čase svojej smrti vlastníkami spornej nehnuteľnosti, pričom by následne nasledovalo konanie o dedičstve, je nesprávne v rozpore s princípmi CSP.

25. Dovolací súd následne pristúpil k posúdeniu prípustnosti (prípadne dôvodnosti) podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

26. Je nepochybné, že v danej veci ide o žalobu o určenie vlastníckeho práva k sporným pozemkom. Podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby je podľa § 137 písm. c) CSP (predtým § 80 písm. c) O.s.p.) právny záujem na požadovanom určení. Právny záujem procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) CSP, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu sporových strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

27. V okolnostiach danej veci odvolací súd (na rozdiel od prvoinstančného súdu) vyhodnotil žalobu dovolateľky na požadovanom určení za nenáležitú a nedôvodnú, lebo nebol zachovaný postup upravený ustanoveniami § 158 až § 219 CMP (konanie o dedičstve), pričom ho nemožno obchádzať žalobou, ktorou sa právny nástupca poručníka domáha určenia, že je vlastníkom veci patriacej do dedičstva. Keďže sa teda žalobkyňa nedomáhala určenia, že sporná nehnuteľnosť bola v čase smrti vo vlastníctve poručníkov a patrí do dedičstva po nich, na žalobe na určenie vlastníctva k sporným pozemkom nemá naliehavý právny záujem. Preto sa odvolací súd nezaoberal ani vecou samou, t. j. vlastníctvom k spornej nehnuteľnosti.

28. Určovacou žalobou môže byť určené len jestvovanie práva, prípadne právneho vzťahu, existujúceho ku dňu vyhlásenia rozsudku, obsahom žaloby nemôže byť určenie práva za dobu minulú a ani do budúcnosti (pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 32/98, 2Cdo 131/06). Z tohto pravidla judikatúra pripúšťa výnimky, a to v podobe žalôb o určenie, že určitá osoba bola ku dňu smrti vlastníkom veci, resp. žaloba, že určitá vec patrí do dedičstva (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 26/07, 3Cdo 44/08). Napokon je prípustná len taká určovacia žaloba, ktorou sa vytvára právny základ pre právny vzťah strán sporu, a tým sa predíde prípadne ďalším žalobám (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo 392/2013, ZSP 40/96).

29. Rozhodnutia najvyššieho súdu zo dňa 29. marca 2023 sp. zn. 6Cdo/212/2022, zo dňa 24. apríla 2017 sp. zn. 3Cdo/17/2016, zo dňa 01. marca 2011 sp. zn. 5Cdo/30/2010, zo dňa 31. marca 2016 sp. zn. 2Cdo/65/2015 a tiež aj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015, na ktoré vo svojej dovolacej argumentácii poukazovala žalobkyňa 2/ nie sú pre

správne posúdenie preskúmvanej veci priliehavé pre odlišné skutkové a z nich vyplývajúce právne závery. V citovaných rozhodnutiach sa najvyšší súd (a ani ústavný súd) nezoberal otázkou, na ktorej vyriešení spočívalo napadnuté rozhodnutie. resp. ako ju formulovala žalobkyňa 2/. Riešená síce bola problematika splnenia podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním, avšak z iného skutkového základu.

30. Podľa názoru dovolacieho súdu, právnu otázku, na ktorej vyriešení spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu možno pokladať za vyriešenú rozsudkom najvyššieho súdu z 31. marca 2014, sp. zn. 3MCdo 4/2013 (judikát R 3/2015), teda ešte pred vydaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, so záverom: „že kým sa konanie o dedičstve právoplatne neskončí takým spôsobom, že sa potvrdí nadobudnutie veci z dedičstva dedičovi do vlastníctva, zostáva otvorená otázka, či ku vzniku vlastníctva k tejto veci vôbec dôjde. Vyporiadanie má spätnú účinnosť a jeho účinky nastávajú už ku dňu smrti poručiteľa. Pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej spoluvlastnícky podiel, nemôže sa dedič domáhať ochrany svojho vlastníctva žalobou o určenie vlastníctva. Takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi" (obdobne tiež rozhodnutie najvyššieho súdu zo dňa 28. októbra 2021 sp. zn. 8Cdo/218/2020). V prejednávanej veci sa žalobkyňa v sporovom konaní domáha určenia, že je vlastníkom spornej nehnuteľnosti, keď svoj nárok (o vydržaní spornej nehnuteľnosti) odvodzovala od dedičského práva po svojich právnych predchodcoch (rodičoch) D. Š. a K. Š., ktorí mali nadobudnúť spornú nehnuteľnosť do svojho výlučného vlastníctva vydržaním. Nie je ale prípustné, aby sa v tomto sporovom konaní zároveň prejudiciálne riešila otázka, či sa poručitelia mohli stať ku dňu smrti výlučnými vlastníkmi spornej nehnuteľnosti vydržaním a nadväzne na to v kladnom prípade, či sa žalobkyňa mohla stať výlučným vlastníkom spornej nehnuteľnosti titulom dedenia po uvedených poručiteľoch. Žalobkyňou tvrdeným právnym titulom nadobudnutia výlučného vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti, bolo dedenie po svojich právnych predchodcoch D. Š. a K. Š.. Právna úprava dedenia vychádza z uplatnenia úradnej ingerencie pri nadobúdaní dedičstva. Riešenie právnych vzťahov, ktoré vznikli v dôsledku smrti poručiteľa, patrí do právomoci súdu a konaním o dedičstve poveruje súd notára, aby vo veci konal a rozhodol (§ 161 CMP). Ustanovenie § 212 CMP rieši situáciu, ak do dedičského konania z dôvodu skutkovej spornosti (napr. aj pre duplicitný zápis vlastníctva k pozemku) nie je zaradený konkrétny majetok, a to podaním samostatnej sporovej žaloby o určenie, že vec/nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi. Nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti dedením možno zapísať do katastra nehnuteľností len na základe právoplatného uznesenia súdu v zmysle § 203 CMP v dedičskom konaní po nebohých poručiteľoch procesným postupom v zmysle ustanovenia § 158 až § 219 CMP (konanie o dedičstve). Z uvedeného dôvodu, preto nie je možné toto dedičské konanie s poukazom na čl. 17 CSP, v záujme čo najrýchlejšieho prejednania a rozhodnutia, obchádzať týmto sporovým konaním, nakoľko by to bolo v rozpore s ustanovením § 158 až § 219 CMP. Z okolností danej veci navyše vyplýva, že žalobcovia sa domáhali určenia vlastníckeho práva k pozemkom vo vyššej výmere, než ktorá bola predmetom kúpnej zmluvy uzavretej v roku 1961 ich právnymi predchodcami a žalovaní v priebehu sporu dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobkyne 2/ pri vstupe do držby spochybňovali.

31. V nadväznosti na uvedené je potrebné poukázať aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 154/2010, z ktorého vyplýva, že v konaní o žalobe o určenie, že tá - ktorá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Požadované určenie sa tu vzťahuje ku dňu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Treba dodať, že ak súd vyhovie žalobe požadujúcej uvedené určenie a vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiteľa, nepotvrďuje rozhodnutie o dedičstve (osvedčenie o dedičstve), že dedič je v súčasnosti vlastníkom veci. Po smrti poručiteľa môžu vo všeobecnosti nastať právne skutočnosti, s ktorými právny poriadok spája vznik vlastníctva niekoho iného (napríklad vydržaním); v konaní, v ktorom sa zisťuje, či určitá vec bola v čase smrti poručiteľa v jeho vlastníctve, sú však takéto (neskoršie) skutočnosti právne bezvýznamné.

32. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd právnymi závermi, na ktorých založil rozhodnutie napadnuté dovolaním žalobkyňou 2/, neodklonil v nastolenej otázke (viď bod 18.) od ustálenej

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú v danom prípade predstavujú vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu (pod bodmi 30 a 31), a to s ohľadom na skutkové zistenia v danej veci tak, ako sú bližšie uvedené v bode 27. tohto rozhodnutia. Dovolací súd nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od už publikovaných právnych záverov.

33. Ostatné námietky dovolateľky neboli pre rozhodnutie v danej veci podstatné. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

34. S poukazom na uvedené pod bodmi 18. až 33. dovolací súd nepovažoval ani ďalší uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) resp. c) CSP za dôvodný, keďže napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v namietanej otázke.

35. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

36. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne 2/ namietajúcej vady tzv. zmätočnosti ako aj nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné.

37. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.